

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Cvr petit diuisionem hæreditatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

quoque hæretici contrarium Christo Pontificem arbitrantur: quia Christus in hac causa iudicare nolu-
Pontifex quibusdam in causis iudicauit. Cum Chri-
sto fuerit ratio non iudicandi, Pontifici vero sit. Si enim
Christi exempla omnia per omnia sequi necesse
est; Vxo-nes ducant, nec earum hereditates cer-
nant; id enim Dominus non fecit. Vide & Adria-
num Saraniam de diuersis gradibus Ministrorum
contra Bezam. Iudicium Christus non reiecit, quia
non potuit iudicare. Sed quia noluit, non enim ve-
nerat, vt temporale regnum administraret.

Itaque Caluino rectissime responder Tossanus
Caluinista. [Atqui ad officium Messie pertinere vi-
debat iudicare in iustitia, & oppressis succurrere,
Psal. 72. vt & certum est Euangelicam doctrinam o-
mnibus prescribere officium parentibus erga libe-
ros, fratribus erga fratres. Respon. Id quidem verum
esse: nam & Christus constitutus est iudex totius
mundi, Act. 17. 31. Illis igitur verbis: quis constitui-
t me iudicem, nō negatur officium Christi, sed ordina-
tur & distinguitur regnum Christi spirituale à regnis
mundi: scep-trum verbi Domini à foro ciuili, tempus
examinationis à tempore gloriæ & vltimi iudicii. In
illa speciali controuersia inter duos fratres, quæ ab a-
liis facile componi poterat, noluit occupari Christus,
totus intentus in annuntiando regno celorum.

Quapropter noluit inuolare in officium Magi-
stratus ciuilis, nec ob minus necessaria relinquere
magis necessaria: quo etiam spectabant verba Chri-
sti, supra cap. 9. sine vt mortui sepeliant mortuos suos.
Si igitur potuit, cur inde conferre conatur Ecclesia-
sticos non posse?

VERSUS 15.

*Dixitque ad illos, videte & caute
ab omni auaritia: quia non in
abundantiâ cuiusquam vita eius
est, ex his quæ possidet.*

QVÆSTIO I.

Quo argumento ab auaritia deterreat?

Ratum haud fraterne diuidentium repre-
hensionem illo versu continere putant. Ve-
nimus est, occasione data, omnes de auaritia fugienda
adhortatum. Ratio insignis, diuitiis non reddi vi-
tum longiorem: quorsum ergo cum periculo vitæ
queruntur? Sensus vero est, vita eius est ex his quæ
possidet. Ita quoque Græcè, ἐν τῷ αἰῶσι βίη ἐστὶν ἐκ τῶν ἔσθλων. In
abundantia cuiquam, hoc est, quod abundet aliquid
cuiquam. Nomina enim sæpè casus verborum ad-
mittunt. Hanc ergo rationem ad contemptum diui-
tiarum inducit. Simile quippiam, sed alia mente dixit
Petrus potator. Si mortem auro morari posset, illud
queriturum.

Ὁ γὰρ θανὼν ἐπὶ τῷ
ἀργύρῳ καὶ περὶ τῷ
ἐκαστῷ φιλῶσαν
ἔτι τὸ θανὼν πέπεισ-
το. Ἐπειὶ οὖν αὐτὸς μοι;

Si mori veniens acciperet aliquid & transiret, custodiendo
perseuerarem: sed si satum est subeundum, quid me iuuabit
aurum?

S. 2. Syrus tantum habet, Neque enim in abundantia
diuitiarum est, dicit τὸς αἰῶνας, alii libri habent, πέρας
αἰῶνος. Ita libri apud Brugensem. Aug. serm. 196.
& Beda omnem auaritiam appellat, non tam num-
mos, quam actiones & praxes, quæ ex unico hoc im-
probissimo affectu manant.

Adami Conzen in Euang. Tom. II.

S. 3. Beza sic vertit; Neque enim cuiusquam vi-
ta, ex iis quæ ipsi suppetunt, in eo sita est, vt redundet.
Quod verò diceretur, si pro verbis. ἐν τῷ αἰῶσι βίη
scriptum esset. αἰῶς αἰῶνος, vt redundet. Theophyla-
tus. ἐν αἰῶνι βίη τῶν αἰῶν τὸ μέγαν τῷ αἰῶσι, non
tot extenditur vita siue cum facultatibus augescensibus.

Eis ἱερὸν, noster in Deum, Erasmus erga Deum,
Beza reiecit, ne occasio sit loquendi de meritis. Atre-
uera qui diues est in Deum, aliquid apud Deum repo-
situm habet, vt diues censeatur, quod optime intelli-
gimus, si dicamus bonorum operum esse merita. Eu-
φροσύνη exulare Beza negat satis late patere. Syrus
etiam habet ἠθβασέμη Ethbassemi, quod est letari,
sed, vt dixi, ita solent magna & opipara conuiuia
describi.

VERSUS 16.

*Dixit autem similitudinem ad illos,
dicens. Hominis cuiusdam diuitis
vberes fructus ager attulit.*

QVÆSTIO I.

Quo similitudo diuitis spectat?

S. 1. **H**ominem non modo opulentum, sed tu-
tissimo modo locupletem proponit, cui *Diues fidei*
fides. *latifundium seu ager, Syrus* *ἡ γῆ* terram vo-
cat, vberes prouentus tulit. Augustinus de verbis
Domini Epist. 19. vocat regionem. alludens ad sui tem-
poris opes. Integras enim regiones possidebant, illi,
qui potentes erant. Quantum non miluus oberrat, tantum
agri colebant.

S. 2. Impius ille nec principium, nec finem opum
agnouit. A Deo esse non meminit, nec vsum earum,
ad liberalitatem & virtutem, sed ad delicias. Ideo
intra se ait, inconsulte suis rebus prospecturus. Nata *Non inia-*
sibi ait, Dei nulla mentio. non erat raptor, non ini- *ria, sed a-*
quus, sed de prouentu suo diues. August. de verbis A- *uaritia di-*
postol. serm. 19. Quando mihi audeo dicere Christianus bo- *uitis accu-*
num esse rapere res alienas: quandoquidem non audeo dicere *satur.*
bonum esse tenaciter seruare res suas? Nunquid enim diues
ille cui successeras regio, & non inueniebat vbi poneret fructus
suos, & se consilium inuenisse gaudebat destruendi veteres
apothecas, & construendi nouas ampliores, vt impleter eas, &
diceret anime sua: Anima habes multa bona in multum tem-
pus, letare, iucundare, satiare. Nunquid ergo iste diues aliena
querabat? Fructus suos colligere disponebat, vbi poneret, consu-
lebat, non de cuiusquam vicini agris, non limite perturbato,
non spoliato paupere, non circumuento simplice, sed tantum-
modo de suis colligendis cogitabat. Audite quid audierit, qui te-
naciter seruabat sua: & hinc intelligite quid expectent qui ra-
piunt aliena. Cum ergo se prudentissimum consilium inuenisse
arbitraretur, de apothecis veteribus angustiis deiciendis, & am-
plioribus nouis aedificandis, & de omnibus suis fructibus colli-
gendis & recondendis, non alienis concupiscendis atque rapien-
dis; ait illi Deus: Stulte, vbi tibi sapiens videris, ibi stulte.
Stulte, inquit, hac nocte repetunt à te animam tuam, hac qua
preparasti cuius erunt? Si seruaueris, tua non erunt; si erogau-
eris, tua erunt. Quid, inquit, reponis, quod relicturus es? Ecce in-
crepatus est stultus male recondens. Si stultus est qui recondit
sua, vos inuenite nomen ei qui tollit aliena. Si sordidus est re-
conditor suorum, vlcerosus raptor alienorum. Sed non qualis
ille vlcerosus, qui iacebat ante ianuam diuitis, & cuius canes
lingebant vlcers. Ille enim vlcerosus erat in corpore, non raptor
in corde. Vide & Homil. 45. quinquaginta Homiliarū.

S. 4. Horrea ampliora reddit, pauperum immem-
or.

Verf. 21. Εὐτὶς ἄλλοι κωδικοὶ ἐν αὐτῷ. !

L 2

V. 16. E. 77